

– « sa présence n'a pas plus apporté d'eau au moulin du processus accidentel que n'aurait pu le faire en l'espèce un arbre qui aurait bordé la chaussée ».

L'avocat général Th. WERQUIN reprend de manière fouillée dans ses conclusions, la genèse de l'article 29bis, la jurisprudence des Cours suprêmes française et belge ainsi que les positions doctrinales sur la notion d'« implication du véhicule dans l'accident ».

La Cour de cassation opte pour l'interprétation extensive retenue par la Cour suprême française: un véhicule automoteur est impliqué s'il a joué un rôle quelconque dans l'accident de la circulation sans qu'un lien de causalité entre la présence du véhicule automoteur et la survenance de l'accident ne soit requis.

Le critère d'implication du véhicule de madame C. est rencontré dès lors que la victime, monsieur D., a été percutée par le véhicule de monsieur B. et projetée contre le pare-brise du véhicule de madame C., véhicule qui se trouvait en stationnement régulier.

La Cour casse le jugement attaqué qui décide que le véhicule de madame C. n'est pas impliqué dans l'accident au sens de l'article 29bis.

Cour d'appel de Liège 3 juin 2014

Affaire: F-20140603-5

ASSURANCES

Assurances terrestres – Contrat d'assurance en général – Opposabilité des conditions particulières

VERZEKERINGEN

Landverzekeringen – Landverzekeringscontract in het algemeen – Tegenstelbaarheid van bijzondere voorwaarden

Un assureur charge le courtier d'assurances d'adresser les conditions particulières d'une assurance RC auto multirisques (y compris le vol) au preneur d'assurance. Le courtier d'assurances affirme que l'assureur a transmis directement au preneur d'assurance l'avenant comportant les conditions générales et particulières.

Face à ce renvoi de balle réciproque, la cour d'appel de Liège déduit qu'« incontestablement, l'assuré n'a pas reçu les nouvelles conditions particulières du contrat d'assurance, même s'il a reçu l'avis d'échéance ». Elle considère que la référence par la quittance aux conditions particulières sans qu'il ne soit fait mention d'une modification de celles-ci ne peut constituer un commencement de preuve par écrit et que même si tel était le cas, aucune preuve par témoins ou par présomptions n'est produite par l'assureur (art. 10 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre; art. 64 de la loi du 4 avril 2014 relative à l'assurance (à compter du 1er novembre 2014)). En l'absence d'écrit, l'assureur ne peut se prévaloir de la clause d'exclusion introduite par

les conditions particulières. Cet arrêt confirme la prédominance de la preuve par écrit (Cass. (1ère ch.), 6 février 2004, RG n° C.02.0258.F) et la nécessité pour l'assureur de se réserver la preuve de la réception par le preneur d'assurance des conditions générales et particulières lorsque le contrat « papier » ne lui est plus transmis par l'assureur.

8. ECONOMISCH STRAFRECHT/DROIT PÉNAL ÉCONOMIQUE

Dirk Libotte⁶

Rechtspraak/Jurisprudence

Hof van Cassatie 5 september 2014

Zaak: C.14.0114.N

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN

Hypotheek – Samenloop tussen schuldeisers – Strafrechtelijk beslag – Verbeurdverklaring – Behoud executierechten

PRIVILÈGES ET HYPOTHÈQUES

Hypothèques – Concours de créanciers – Saisie pénale – Confiscation – Maintien des droits d'exécution

In een arrest van 5 september 2014 heeft het Hof van Cassatie geoordeeld dat noch een strafrechtelijk beslag op onroerend goed, noch de strafrechtelijke verbeurdverklaring van dat onroerend goed, in beginsel afbreuk kunnen doen aan de rechten van een hypotheekhouder wiens hypotheek werd ingeschreven vóór de datum van de overschrijving van het strafrechtelijk beslag.

In de rechtsleer bestaat sedert enige tijd een discussie over de rechten van zakelijke schuldeisers wiens aanspraken in samenloop komen met een strafrechtelijk beslag of een verbeurdverklaring van de goederen van de schuldenaar. In dit verband kan voornamelijk worden gewezen op de tegenovergestelde standpunten ingenomen door V. Sagaert ("Strafrechtelijke inbeslagname, strafrechtelijke verbeurdverklaring en private vermogensrechten na de wet van 19 december 2002" in X, *Beslag en collectieve schuldenregeling (Vormingsprogramma 2003-2004)*, Brussel, Larcier, 2004, 221-253) en C. Desmet ("Derdenbescherming bij strafrechtelijke inbeslagname en verbeurdverklaring", *T.Strafr.* 2008, afl. 4, 245-264). Waar de eerste kort gezegd het standpunt innam dat de rechten van zakelijke schuldeisers te goeder trouw voorrang zouden moeten krijgen op de aanspraken van het Openbaar Ministerie, baseerde de tweede zich op de autonomie van het strafrecht om te concluderen dat het strafrechtelijk beslag en het civiel-

⁶. Advocaat te Brussel.

rechtelijk beslag niet gelijk gesteld kunnen worden, en een strafrechtelijk beslag geen ruimte laat voor een bewarend dan wel uitvoerend civielrechtelijk beslag. In geval van verbeurdverklaring zou de houder van een zakelijk zekerheidsrecht volgens Desmet enkel – na afloop van de strafprocedure – heil kunnen verwachten van de rechtsbescherming voorzien in artikel 43bis, vierde lid Sw. en het KB van 9 augustus 1991 tot vaststelling van de termijn waarbinnen en de wijze waarop een rechtsmiddel kan worden aangewend door derden die beweren recht te hebben op een verbeurdverklaarde zaak. Over dit onderwerp bestond geen recente cassatie-rechtspraak.

Met deze uitspraak beslecht het Hof van Cassatie één van de vele discussiepunten. Op basis van dit arrest is immers duidelijk dat alvast de hypothecaire schuldeiser niets te vrezen heeft wanneer het met hypotheek bezwaarde goed wordt in beslag genomen of wordt verbeurd verklaard: zijn zakelijk zekerheidsrecht blijft in beginsel bestaan. Het Hof van Cassatie voegde daar uitdrukkelijk aan toe dat « *deze schuldeisers bijgevolg niettegenstaande het strafrechtelijk beslag hun executierechten (kunnen) uitoefenen op het onroerend goed* ». Het lijkt logisch te veronderstellen dat dezelfde logica zou moeten opgaan voor houders van een ander zakelijk zekerheidsrecht dan een hypotheek. Deze uitspraak van het Hof van Cassatie ligt overigens in lijn met het standpunt van de wetgever bij de parlementaire voorbereiding van de wet van 17 juli 1990, volgens hetwelk « *derden met een zakelijk recht op het goed (d.w.z. een volgrecht) hun recht behouden en mogen uitvoeren, zelfs na verbeurdverklaring of wederverkoop door de Staat* ». De enige voorwaarde die het Hof van Cassatie stelt is deze van de anterioriteit: het zakelijk zekerheidsrecht moet bestaan vóór het strafrechtelijk beslag wordt gelegd of de verbeurdverklaring wordt uitgesproken. Als dusdanig stelt het Hof van Cassatie niet uitdrukkelijk als voorwaarde dat de hypothecaire schuldeiser te goeder trouw moet zijn, maar deze voorwaarde lijkt impliciet besloten te liggen in de anterioriteitsvereiste (zie V. SAGAERT, *l.c.*, 242, vn. 755).

Toch blijven er ook na deze uitspraak nog vragen bestaan omtrent deze problematiek. Zo blijft het bijvoorbeeld nog onduidelijk of het Hof van Cassatie hetzelfde standpunt zal innemen wanneer het niet gaat om een “gewone” verbeurdverklaring, maar om een verbeurdverklaring met toewijzing aan de benadeelde. Dergelijke verbeurdverklaring met toewijzing wordt immers (tenzij het gaat om een geldsom) geacht een declaratief karakter te hebben, zodat de benadeelde aan wie de zaak wordt toegewezen geacht wordt steeds eigenaar te zijn geweest van dat goed. In dat geval is er een conflict tussen het eigendomsrecht van de benadeelde aan wie de zaak wordt toegewezen, en het rechtmatig vertrouwen van de zakelijke zekerheidshouder die in sommige geval-

len zelfs bescherming geniet op grond van artikel 2279 BW. Het zal aan het Hof toekomen om ook in deze problematiek klaarheid te scheppen.

9. MEDEDINGINGSRECHT EN GEREGULEERDE SECTOREN/DROIT DE LA CONCURRENCE ET SECTEURS RÉGULÉS

*Nathan Cambien*⁷

Wetgeving/Législation

Richt snoeren betreffende de berekening van geldboeten voor ondernemingen en ondernemingsverenigingen bedoeld in artikel IV.70, § 1, eerste lid WER bij overtredingen van de artikelen IV.1, § 1 en/of IV.2 WER, of van de artikelen 101 en/of 102 VWEU MEDEDINGING

Belgisch mededingingsrecht – Restrictieve mededingingspraktijken – Berekening geldboeten
CONCURRENCE

Droit belge de la concurrence – Pratiques restrictives – Calcul des amendes

Op 26 augustus 2014 besliste de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA) om de Mededeling betreffende de berekening van geldboeten van 19 december 2011 te herroepen en te vervangen door nieuwe richtsnoeren inzake boeteberekening. De nieuwe richtsnoeren zijn, met uitzondering van bepaalde zaken die het voorwerp zijn van een transactieprocedure, van toepassing vanaf 1 november 2014 op alle zaken waarin op die dag nog geen met redenen omkleed ontwerp van beslissing aan het Mededingingscollege werd overgemaakt. De richtsnoeren zullen enkel van toepassing zijn voor het vaststellen van geldboeten opgelegd aan ondernemingen en ondernemingsverenigingen, maar gelden niet voor sancties opgelegd aan natuurlijke personen.

Het uitgangspunt van de nieuwe richtsnoeren is dat de BMA zich voor de berekening van geldboeten, in principe, zal laten leiden door de richtsnoeren van de Europese Commissie. Dit heeft naar verwachting als belangrijkste gevolg dat de BMA in de toekomst langdurige inbreuken zwaarder zal beboeten.

De nieuwe richtsnoeren voorzien weliswaar enkele belangrijke afwijkingen en aanvullingen ten opzichte van de richtsnoeren van de Europese Commissie, teneinde rekening te houden met de specifieke context van het Belgisch mededingingsrecht. Dit geldt, met name: 1) voor de bepaling van de in aanmerking te nemen omzet; 2) voor de toepasselijke regeling inzake clementie en

⁷ Advocaat Eubelius Brussel; wetenschappelijk medewerker KU Leuven.